

Ministru kabineta noteikumi Nr.173

Rīgā 2014.gada 1.aprīlī (prot. Nr.19, 17.§)

Noteikumi par kārtību, kādā apgūst speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, šo zināšanu saturu un apjomu

*Izdoti saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma
5.1 panta otro daļu*

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteiktie subjekti, kuriem nepieciešamas speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā (turpmāk – speciālists), apgūst un pilnveido speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā (turpmāk – speciālās zināšanas), šo zināšanu saturu un apjomu.

2. Speciālās zināšanas speciālisti apgūst vienā no šādiem veidiem:

2.1. atbilstoši attiecīgo speciālistu apmācību regulējošajiem normatīvajiem aktiem:

2.1.1. bāriņtiesu priekšsēdētāji, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietnieki un bāriņtiesu locekļi – atbilstoši normatīvajiem aktiem par bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa apmācību;

2.1.2. jaunatnes lietu speciālisti – atbilstoši normatīvajiem aktiem par jaunatnes lietu speciālistu apmācību;

2.1.3. vispārējās izglītības, profesionālās izglītības un interešu izglītības pedagogi – atbilstoši normatīvajiem aktiem par pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides kārtību;

2.2. apgūstot profesionālās kvalifikācijas pilnveides programmu;

2.3. piedaloties darba devēja organizētajās apmācībās, ja speciālists atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.¹ panta pirmās daļas 20. punktam ir cita persona, ar kuras pieņemtu pārvaldes lēmumu, faktisko rīcību vai cita veida darba vai dienesta pienākumu veikšanu tiek vai var tikt skartas bērna tiesības un tiesiskās intereses.

3. Speciālists šo noteikumu 2.2. apakšpunktā minēto izglītības programmu apgūst vai 2.3. apakšpunktā minētajās apmācībās piedalās gada laikā pēc tam, kad ir stājies amatā, pieņemts darbā vai uzņemts advokātu skaitā, izņemot gadījumu, ja visas šo noteikumu 7. punktā minētās tēmas viņš ir apguvis ne agrāk kā pirms pieciem gadiem, tai skaitā iegūstot augstāko izglītību vai apgūstot citu formālās izglītības programmu.

4. Ja speciālists daļu no šo noteikumu 7. punktā minēto speciālo zināšanu tēmām ir apguvis ne agrāk kā pirms pieciem gadiem, iegūstot augstāko izglītību vai apgūstot citu formālās izglītības programmu, viņš trūkstošo daļu no izglītības programmā iekļautajām tēmām apgūst atbilstoši šo noteikumu 3. punktam.

5. Speciālists, kas apguvis šo noteikumu 2.2. apakšpunktā minēto izglītības programmu, periodiski ik pēc pieciem gadiem pilnveido zināšanas, apgūstot zināšanu pilnveides izglītības programmu. Profesionālās kvalifikācijas pilnveides programmas apjoms ir 40 akadēmiskās stundas (klātienēs nodarbības), bet zināšanu pilnveides izglītības programmas apjoms ir 24 akadēmiskās stundas (klātienēs nodarbības) (turpmāk abas kopā – izglītības programmas).

6. Speciālists, kas speciālās zināšanas apguvis atbilstoši šo noteikumu 2.3. apakšpunktam, periodiski ik pēc pieciem gadiem pilnveido zināšanas, piedaloties darba devēja organizētajās apmācībās. Darba devēja organizēto apmācību apjoms nav mazāks par astoņām akadēmiskajām stundām (klātienēs nodarbības).

7. Izglītības programmas tēmas un apjomu nosaka atbilstoši konkrētajā programmā apmācāmo speciālistu profesijai un profesionālās darbības specifikai. Izglītības programmā var iekļaut šādas tēmas:

7.1. bērnu tiesību aizsardzības sistēma, normatīvie akti bērnu tiesību aizsardzības jomā;

7.2. starptautisko tiesību aktu piemērošana bērnu tiesību aizsardzībā;

7.3. vecāku un bērnu tiesības un pienākumi;

7.4. vardarbība pret bērnu, tās veidi un pazīmes; vardarbība bērna ģimenē;

7.5. starpinstitucionālā sadarbība bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanā;

7.6. principi, veidojot saskarsmi ar bērnu;

7.7. nepilngadīgais kriminālprocesā, civilprocesā, administratīvajā procesā un administratīvo pārkāpumu procesā.

8. Izglītības programmu īsteno pasniedzēji, kuriem ir:

8.1. akadēmiskā augstākā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, kā arī teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas bērnu tiesību aizsardzības jomā attiecībā uz šo noteikumu 7.1., 7.2., 7.3. un 7.7. apakšpunktā minētajām tēmām;

8.2. akadēmiskā augstākā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, kā arī teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas sociālajā darbā un psiholoģijā attiecībā uz šo noteikumu 7.4. un 7.5. apakšpunktā minētajām tēmām;

8.3. akadēmiskā augstākā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, kā arī teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas psiholoģijā attiecībā uz šo noteikumu 7.6. apakšpunktā minēto tēmu.

9. Izglītības programmu paraugus apstiprina labklājības ministrs.

10. Izglītības programmas izstrādā un pēc saskaņošanas ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju (turpmāk – inspekcija) īsteno izglītības iestādes un ministriju padotības iestādes, kuru nolikumos ir paredzēts veikt izglītojošu darbību.

11. Izstrādājot izglītības programmas, ņem vērā šo noteikumu 9. punktā minētos izglītības programmu paraugus, kā arī šādus kritērijus:

11.1. prokuroriem, tiesnešiem, ieslodzījuma vietu darbiniekiem, kuri strādā ar nepilngadīgajiem, advokātiem, kuri pārstāv vai aizstāv nepilngadīgos kriminālprocesā, un Valsts policijas amatpersonām, kuras strādā ar bērniem, izglītības programmā ne mazāk kā 50 % no kopējā mācību apjoma ir tēmas par saskarsmi ar nepilngadīgo, tai skaitā par saskarsmi ar nepilngadīgo kriminālprocesa laikā;

11.2. sociālo dienestu sociālajiem darbiniekiem darbam ar ģimenēm ar bērniem, ārpusģimenes aprūpes iestāžu sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem rehabilitētājiem izglītības programmā ne mazāk kā 70 % no kopējā

mācību apjoma ir tēmas par saskarsmes veidošanu ar bērnu, vardarbību pret bērnu un vardarbības atpazīšanu;

11.3. psihologiem ne mazāk kā 50 % no kopējā mācību apjoma ir tēmas par vardarbības pret bērnu juridiskajām sekām un nepilngadīgo kriminālprocesā un civilprocesā.

12. Izstrādājot izglītības programmas, var mainīt izglītības programmas paraugā noteikto stundu sadalījumu pa mācību tēmām, pamatojot šādu nepieciešamību un nemainot kopējo izglītības programmas apjomu.

13. Lai saskaņotu izglītības programmu, inspekcijā iesniedz iesniegumu, izstrādāto izglītības programmu un pasniedzēju sarakstu, norādot pasniedzēju izglītību, kvalifikāciju, profesionālo pieredzi. Mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas inspekcija saskaņo izglītības programmu, uzdod izglītības iestādei vai ministriju padotības iestādēm, kuru nolikumos paredzēts veikt izglītojošas darbības, izglītības programmu precizēt un iesniegt atkārtoti, vai pieņemt lēmumu par atteikumu saskaņot izglītības programmu.

14. Šo noteikumu 2.3. apakšpunktā minēto speciālistu apmācības saturu darba devējs saskaņo ar inspekciju, inspekcijā iesniedzot iesniegumu, pasniedzēju sarakstu, mācību tēmas, apmācāmo personu skaitu.

15. Profesionālās kvalifikācijas pilnveidi apliecinošu dokumentu – apliecību par izglītības programmas apgūšanu (pielikums) – izglītības iestādes un ministriju padotības iestādes izsniedz personai, kura apmeklējusi 90 % no kursa nodarbībām un nokārtojusi pārbaudījumu. Bēnu tiesību aizsardzības likuma 5.1 panta pirmās daļas 14. punktā minētajām personām apliecību par izglītības programmas apgūšanu izglītības iestādes izsniedz, ja ir apmeklēti 90 % no kursa nodarbībām.

16. Par apmācībām, kas organizētas atbilstoši šo noteikumu 6. punktam, apliecība netiek izsniegta, bet darba devējs zināšanu apguves faktu atzīmē darbinieka personas lietā.

17. Ja izglītības iestāžu reģistrā reģistrēta iestāde šo noteikumu 5. punktā minēto izglītības programmu īsteno kā daļu no augstākās izglītības vai citas formālās izglītības programmas, apliecībā par izglītības programmas apgūšanu norāda apgūtās tēmas un stundu skaitu.

18. Izglītības iestādēm ir tiesības turpināt īstenot izglītības programmas, kuras pirms šo noteikumu stāšanās spēkā ir saskaņotas ar Bēnu un ģimenes lietu ministriju, Bēnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministriju vai Labklājības ministriju, līdz 2014. gada 31. decembrim.

19. Apliecības speciālistiem par speciālo zināšanu apguvi bērnu tiesību aizsardzības jomā, iegūstot augstāko izglītību, apgūstot tālākizglītības programmu vai apgūstot Ministru kabineta 2005. gada 27. septembra noteikumos Nr.729 "Noteikumi par speciālu zināšanu apguves kārtību bērnu tiesību aizsardzības jomā un šo zināšanu saturu šo zināšanu saturu" minēto mācību programmu, kas izsniegta līdz 2014. gada 31. decembrim, ir derīgas līdz to termiņa beigām.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvas 2011/93/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2004/68/TI.

Ministru prezidente Laimdota Straujuma

Labklājības ministrs Uldis Augulis

Pielikums
Ministru kabineta
2014.gada 1.aprīļa noteikumiem Nr.173

